

Psalm 139

Een iets verkort deel uit het door mij gemaakte boekje over Ps. 139: vers 13 tot 16, met twee praktijkvoorbeelden.

Deel 3 Het spanningsveld in vers 13-16 is *mag ik er zijn?*

'...wonderbaar zijn Uw werken' > in Gods Boek is het wezen van elk mens met inbegrip van diens potentiële talenten al opgenomen, dus is ieder mens door Hem bedoeld en gewenst.

13 Want Gij hebt mijn nieren gevormd, mij in de schoot van mijn moeder geweven.

14 Ik loof U, omdat ik gans wonderbaar ben toebereid, wonderbaar zijn uw werken; mijn ziel weet dat zeer wel.

15 Mijn gebeente was voor U niet verholen, toen ik in het verborgene gemaakt werd, gewrocht in de diepten van het aardrijk;

16 uw ogen zagen mijn vormeloos begin; in uw boek waren zij alle opgeschreven, de dagen, die geformeerd zouden worden, toen nog geen daarvan bestond.

In bezit van God verworven

Het voorgaande deel toonde aan dat God er altijd is, ook in het duister. David grijpt hier eerst terug op de ontwikkeling van het kind na de conceptie. In de duisternis van de baarmoederschoot heeft God de zaadcel van de man en de eicel van de vrouw tot een nieuw leven doen samensmelten. Hij gaf het leven en maakte dat het zich ontwikkelde. Ook zijn nieren. God heeft de nieren als zetel van de meest gevoelige en geheime emoties speciaal gemaakt om deze te markeren als het werk van Hem die hart en nieren doorgrondt (*zie ook Job 19:27, Ps. 73:21; Spr. 23:16*).

Het is opmerkelijk bij vers 13 dat de AV (*dat is de Authorised Version uit 1769*) vertaalt met 'Thou hast possessed my reins'. Dan krijgt het de betekenis van kopen, in bezit verwerven. Deze vertaling staat hier veel dichter bij de grondtekst dan de Nederlandse vertalingen, die de vertaling van dit werkwoord aanpassen. In dit verband valt iets bijzonders op. In vers 5 wordt duidelijk dat de gelovige in Gods macht is (de vertaling 'gearresteerd' is hier ook mogelijk. Hier zegt David dat hij door God in bezit is verworven. Wat is er dan gebeurd dat hij weer 'gearresteerd' moest worden? Is David ook niet ooit van God afgedwaald, Jes. 53:6? Heeft hij zich ook niet daarna tot God gekeerd, Ps. 119? Wat zou de boodschap kunnen zijn, als de tekst zo gelezen dient te worden?

De boodschap kan zijn dat God, die de mens schiep, ernaar verlangt dat het diepste innerlijk van de mens op Hem gericht is. De richting waarheen God de mens schept is dan naar Hem toe! Om in gemeenschap met Hem te leven. Hier wordt dan ook geopteerd voor deze vertaling, die heel dicht bij de grondtekst blijft. Hier is God dus veel meer dan de observator van de innerlijke bewegingen van de mens. Hij geeft hierbij aan intens bij het verwekte leven betrokken te zijn.

Geweven / overdekt

In het 2e deel van vers 13 staat 'mij in de schoot van mijn moeder gewezen'. De Nederlandse vertalingen neigen naar 'weven'. Dit is op zich goed mogelijk. Het benadrukt dan Gods scheppende activiteit. De AV vertaalt ook hier weer anders: 'thou hast covered me..'. Daaruit kunnen de volgende gevolgtrekkingen worden gemaakt, als volgt mooi verwoord: 'Before I could know thee, or aught else, thou hadst a care for me, and didst hide me away as a treasure till thou shouldst see fit to bring me to the light. Thus the Psalmist describes the intimacy which God had with him. In his most secret part—his reins, and in his most secret condition—yet unborn, he was under the control and guardianship of God' (*Online Bible de luxe 2001, Psalms, Treasury of David, 13e vrs*). Hoewel Barnes kiest voor de optie samenweven, moet hij ook erkennen dat het oorspronkelijke woord meer de idee van bescherming in zich heeft (*Mat. Henry in Online Bible de luxe 2001 bij vers 7-16*). Deze gedachte wordt hier dan ook gevolgd. Gelet op het niet-dogmatische karakter van de Psalmen is het wezenlijk om op meerdere plaatsen in de Schrift ondersteuning te zoeken voor de schepping van de individuele mens (*Andere Schriftplaatsen die over de schepping van de mens spreken zijn bijvoorbeeld Job 10:9-12; 31:15; Psalm 22:9,10; 71:6; Jes. 44:2; 46:3; Jer. 1:5*).

Hoe wonderlijk

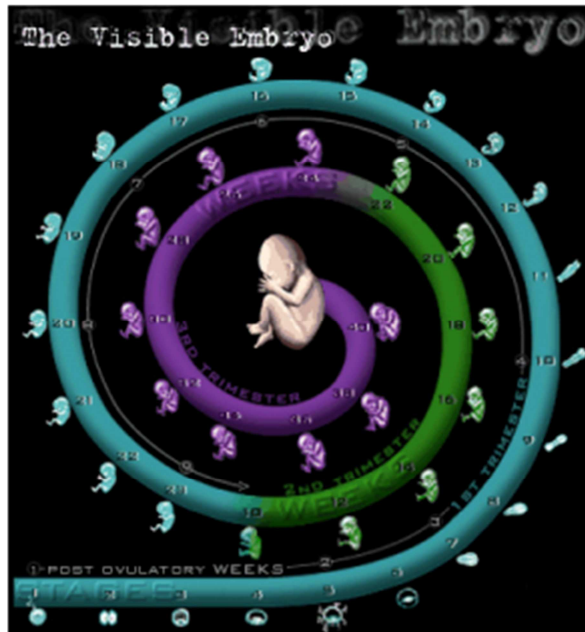
Hoe op zijn plaats is het om mét David in vers 14 God wegens Zijn wonderbare werken te loven. Te eren om Zijn persoonlijk werk aan ons, wegens Zijn betrokkenheid. In de lofprijs ligt de persoonlijke erkenning van deze waarheid. David is zich ervan bewust dat Gods scheppings- en beschermingswerk in de moederschoot wonderbaarlijk is.

Hij gelooft het ..en looft zijn Maker. Gill wijst erop dat als we kijken naar de structuur en samenstelling van het menselijk lichaam, met haar exacte symmetrie en juiste proporties van al haar delen, zenuwen en aderen, longen, bloed etc. ons tot verwondering moet brengen. Als dat bij David al het geval was, hoeveel te meer bij ons, die zoveel meer weten van de medische wereld.

En weten we nu ook niet veel meer van de complexiteit van de menselijke psyche? O, hoe verwonderingwaardig is dit. Hoe groots is het dat ieder mens, ook in zijn psyche, door God gekend is. De alwetende God, kent ook dit deel van de mens en is bij machte te openbaren wat Hij tot Zijn eer en ons welzijn (en naarmate wij aan kunnen) nodig acht. Daar mogen we in geloof, vol verwachting, om bidden. Dit behoedt de gelovige voor navelstaren, voor overdreven introspectie, want Hij vraagt nergens dat de mens zichzelf volledig moet kunnen begrijpen. De basis van de geborgenheid van Gods kinderen ligt in het feit dat Hij vanaf het begin, ja zelfs voor het begin van het mensenleven er is, erbij betrokken is en blijft!

In vers 14 zegt David dat zijn gebeente niet voor God verborgen was, toen hij in het verborgene gemaakt werd, kunstig samengesteld in de diepten van het aardrijk'. Matthew Henry verwoordt: 'Hij zag ons toen wij geformeerd werden, kunnen wij dan, nu wij geformeerd zijn, voor Hem verborgen wezen?' Wat een verwonderingwaardige betrokkenheid! De schepping was voor Hem niet verborgen, immers Hij doorgrondt alles! Sterker, waar een kunstenaar licht nodig heeft om een kunstwerk te scheppen, kan Hij volbrengen in het duister. Want het duister is als het licht voor Hem. In het

duister wordt een meesterlijk werk geschapen: de mens!

Gods Boek

Het 15e vers laat zien dat God het embryo zag, toen het nog toekomstig was. In Zijn boek waren de dagen van het net verwekte leven al voorbestemd en opgeschreven! God zag het 'vormeloos begin', ofwel Hij zag de foetus, het embryo, het nieuwe leven dat afzonderlijk van de moeder bestaat (in verbinding via de navelstreng) en alles in zich heeft om uit te groeien tot een volgroeid mens.

Gods raadsbesluiten zijn te boek gesteld. Zo ook de dagen van jou, die hun begin hebben bij de verwekking. Die dagen heeft God gevormd of anders vertaald: voorbestemd. God wenste tevoren jouw leven. Ook al is dat niet altijd de reactie van de mens op diens eigen leven. Hij 'plande' dat het leven er zou komen.

Anders gezegd, jouw leven past, hoe het er ook uit ziet, in Zijn plan!

In dit vers mag gedacht worden aan een soort blauwdruk van het menselijk leven dat verwekt is, zoals ook opgeslagen in de genen. Daarop liggen opgeslagen de karakterologische en lichamelijke kwaliteiten die de mens heeft ontvangen. Dat alles is bij Hem bekend en vóór de verwekking van de mens opgeschreven.

TOEPASSING Mag ik er zijn?

God slaat acht op de wonderlijke ontwikkeling van het uiterst gecompliceerde leven. Dit geeft waarde aan jouw menselijk bestaan. De Schrift zegt verder: 'Zijn maaksel zijn wij, in Christus Jezus geschapen' (*Door het evangelie te geloven is de mens 'in Christus Jezus geschapen', dat wil zeggen opnieuw geboren, om in gemeenschap met de Schepper te leven. Zie 1 Pe. 1:18-23. Vergelijk ook 1 Cor. 12:12,13*). Als Paulus dit in Efe.2 zegt, erkent hij daarmee allereerst dat de mens al voor de grondlegging der wereld door God is bedoeld om voor Gods aangezicht te leven. God geeft op meerdere plaatsen aan dat Hij ieder mens al voor de grondlegging der wereld in gedachten had. Als Paulus dit uitspreekt, erkent hij daarmee dat God niet alleen elk mens het leven gaf, maar ook het leven van élk mens bedoeld heeft en in Zijn raadsbesluiten heeft opgenomen. Het is een medicijn tegen (het gevoel van) ongewenstheid te geloven dat de dagen van elke lezer in Zijn Boek beschreven zijn.

Hiermee is de mens aanvaardbaar voor God (*Rom. 5:8 'God echter bewijst zijn liefde jegens ons, doordat Christus, toen wij nog zondaren waren, voor ons gestorven is'*). Het is Zijn wil dat een ieder dit beseft en uitspreekt: HERE, U schiep mij heel wonderlijk! Het willen geloven en uitspreken van de waarheid is de weg naar vrijmaking van de leugen (*Joh. 8:32; Rom. 6:22; Gal. 5:13*) dat we er niet zouden mogen zijn. God schept niet eerst het leven om het daarna af te wijzen. Hij die zo betrokken bij alles is, wil ieder mens in Zijn gemeenschap opnemen, om Zijn schepsel te koesteren, liefde te betonen, veiligheid te bieden. Zowel de schepping van de mens als het betonen van liefde gaat van God uit. Daardoor toont Hij dat het Zijn wil is dat de mens weet dat hij er mag zijn.

Identiteit

Het leven dat God al eeuwen terug met de lezer voor ogen had, betreft ook alle talenten en gaven die de gelovige van Hem ontvangt. Dit geeft kleur aan ieder de mens. Ieder mens heeft dus een unieke identiteit, waardoor de ene zich van de andere onderscheidt. De identiteit houdt alleszins verband met je levensverhaal. Het heeft ook te maken met het perspectief dat je hebt naar de toekomst. Je identiteit wordt mede bepaald door je persoonlijke karakter (*iemand kan bijvoorbeeld een fel karakter hebben. Op zich is dit niet goed of fout. Het gaat om de vraag: hoe ga je ermee om*) en de ontwikkeling ervan in relatie tot (belangrijke) anderen, bijvoorbeeld in de opvoeding, school, omgang met vrienden, zichzelf en met God. Daaronder valt ook het contact met de kerk of gemeente en de pastoraal werk(st)er of soortgelijk iemand. Verder wordt onze identiteit gevormd door onze toewijding en vertrouwen (*J.W. Fowler, Stages of faith, The psychology of human development and the quest for meaning, San Francisco [1981], part faith en relations*). Dat kan zijn de HERE, maar ook mensen, waaraan jij je vrijwillig toevertrouwt. In het pastoraat is het wezenlijk dat de identiteit van de christen is of wordt geworteld in het geloof in Jezus Christus en in wat de drie-enige God heeft gesproken in Zijn Woord. Het geloof in Zijn Woord en de ervaring daarvan kan een herscheppend karakter krijgen in de interpretatie van je levensverhaal. In dit verband kan gedacht worden aan de eerder genoemde tegenstelling leugen en waarheid.

Door het evangelie te geloven is de mens 'in Christus Jezus geschapen', dat wil zeggen opnieuw geboren (*1 Pe. 1:18-23. Vergelijk ook 1 Cor. 12:12,13*), om in gemeenschap met de Schepper te leven, met Jezus als 'oudste Broer' (*Hebr. 2:10,11, omdat de gelovige tot Gods gezin behoort*). De tekst wijst de lezer erop dat de verwekking van David niet aan Gods ogen onttrokken was. Dit geldt niet alleen David, maar ook ieder ander levend wezen. God is bij de daarop volgende hele ontwikkeling van de mens betrokken. Zie daar Zijn belangstelling voor een ieder! De HERE zegt eigenlijk: je bent Mijn maakstel; je hoort bij Mij; leef met Mij. Ook al heb je als David veel fouten gemaakt. Laat je toch weer 'arresteren', keer weer terug tot Mij en Ik zal tot u terugkeren (*Mal. 3:7 '...Keert terug tot Mij, dan zal Ik tot u terugkeren, zegt de Here der heerscharen...'*). Hier is de roepstem van een liefhebbende Vader te horen, zoals voorgesteld in de gelijkenis van de verloren zoon, Luc. 15. Het kan behulpzaam zijn om dit verhaal in de verbeelding voor te stellen.

Erkenning van Gods waarheid

Het is goed dat het wezen van de mens diep van bovenstaande doordrongen is. Van

de Ploeg gaat een stap verder als hij zegt 'De HERE kent, de mens erkent.' Erkenning is vaak het begin van de weg tot de beleving van het 'er mogen zijn'.

Dat is nog geen gemakkelijk proces. Hoe moeilijk dat kan zijn, beschrijft Nouwen. Hij vraagt de lezer: 'wat is er beter dan Gods blijdschap te vergroten dan mij door Hem te laten vinden en thuisbrengen....en mij door Hem te laten liefhebben. Als ik dit zeg dan raak ik een reëel probleem aan, namelijk dat van mijn zelfbeeld. Accepteer ik wel dat ik het waard ben gezocht te worden? Durf ik te geloven dat God er echt naar verlangt om mij bij zich te hebben? Hier raak ik de kern van mijn geestelijke strijd: de strijd tegen de miskennis, verachting, de afkeer van mijzelf. Het is een hevige worsteling...'. Een worsteling van de leugen van de afwijzing naar de waarheid van de acceptatie.

Narramore schrijft in dit verband over een predikant die van zichzelf vond dat hij een mislukking was en vond dat God hem daarom onmogelijk kon liefhebben. Hij wees ook zichzelf af. In depressieve buien twijfelde hij hevig aan zijn behoud, hoewel hij verstandelijk de feiten precies wist. 'Toen zijn instelling tegenover zichzelf en zijn aardse vader beter werd, begon zijn hevige angst voor het verlies van zijn behoud af te nemen. Bijbelpassages die hij verstandelijk al jaren kende, gingen plotseling voor hem leven'.

Het leven van elk mens zit zeer onbeschrijflijk wonderlijk in elkaar, waarvoor de Schepper geloofd en geprezen mag worden. Het is in de lofprijs hiervoor aan God dat de waarheid gaandeweg dieper kan doordringen, want in de lofprijs ligt de erkenning van de waarheid van God begrepen, Ps. 50:23. Het helpt bovendien om de blik af te keren van jezelf met je beperkt perspectief over je leven, en je te richten op Gods beloften. Het is net als met andere waarheden van de Schrift, wezenlijk om die persoonlijk te maken. In dit verband: God schiep mij heel wonderlijk. Dit is ook Davids antwoord in vers 14 op God en Zijn openbaring van Zichzelf. In het tweede hoofddeel zal hier nader op in gegaan worden.

Door het inschakelen van de wil, om met het verstand God te loven en geloven, al is het gevoel door welke redenen dan ook er nog niet bij, kan de leugen gaandeweg verdwijnen en komt de waarheid dichterbij.

Praktijksituatie 1

Een vrouw ervaart God haar leven lang, tot dit gesprek, als heel bedreigend. Hij is erg ver weg voor haar. Het is zoals ze dat ook ervaart in relatie tot haar vader. Ze heeft het gevoel dat Hij haar alleen heeft gelaten in het leven. Ze reageert afstandelijk en boos als ze over Hem spreekt.

Hoe kan ze God in zo'n situatie dichterbij komen? Ik koos voor de volgende opzet. Ik zei tegen haar: 'als God op de stoel tegenover je zou zitten, wat zou je Hem dan willen zeggen?' Ze zei 'Laat maar, ik ga wel een stapje terug'. Iets later, toen ze er klaar voor was, moedigde ik haar aan om, wat ze ook dacht, gewoon te zeggen. Ik vroeg haar vervolgens: 'Zou je het ook durven te zeggen wat je aan Hem kwijt wil?' Ze bevestigde dat met enige schroom. Toen antwoordde ik haar: 'Met alle eerbied en respect voor God, vind je het goed dat ik als dienaar van God je dan antwoordt op een wijze dat ik denk dat God geantwoord zou hebben?' Dit was akkoord. Toen zei ze: 'Waarom deed U er niets aan en was U er niet, in al die momenten dat

ik alleen, eenzaam was'.

Ik antwoordde haar in de 1e persoonsvorm o.a. het volgende, dat in het kort gezegd op het volgende neer komt. Het deed God verdriet haar zoveel angst en pijn te zien hebben. Het verdriet Hem, die momenten waarin haar vader haar de leugen van de afwijzing en vernedering over haar had voorgehouden. Door zo afstandelijk en hard te zijn. Want het was Zijn wil voor haar dat haar vader de waarheid zou hebben voorgeleefd. Die waarheid is dat ze als schepsel van God er mocht zijn. Liefde, veiligheid en acceptatie zou ontvangen. Hij had haar immers tevoren gepland en bedoeld? Hij had haar immers in haar moederschoot geweven? O.a. op deze wijze toonde ik respect voor haar gevoelens, ja voor haar, als door God geschapen mens. Dit ging bij haar gepaard met diepe gevoelens.

Ze vertelde later dat ze ervaarde dat ze er mocht zijn met haar beleving van de 'duisternis'. Dat God haar gevoelens serieus nam. In het gesprek mocht het licht van Gods waarheid en liefde doorbreken. Ze schrijft later (wat ik met haar toestemming heb opgenomen): 'Ik begreep dat God bij mij was, zo dichtbij, en dat Hij vriendelijk was. God was voor mij alleen boos en verwijtend, als Hij dichtbij was'.

Deze benadering deed haar erg veel. Tijdens een evaluatie vertelde zij dat dit het omslagpunt was. Door deze benadering, vertelde ze, kreeg ze voor het eerst een beeld van een liefdevolle God, die begrip toonde en acceptatie. Al in het volgende gesprek vertelde ze dat ze zich meer bewust van Gods aanwezigheid werd, met name op bepaalde plaatsen. Ze begon heel voorzichtig te ervaren dat Hij interesse in haar had, dat ze er voor Hem mocht zijn...

Door allerlei positieve ervaringen in de pastorale gesprekken en bemoedigingen in de gemeente (hoe belangrijk!) spreekt ze een half jaar later zélf tot God: 'Heer, weet U wel hoe alleen ik ben, hoe angstig ik mij voel?' En God sprak opnieuw...

Praktijksituatie 2

Dit deel wil ik afsluiten met de volgende praktijksituatie. Een vrouw die altijd klaar stond om anderen te helpen en bekend is met mijn werkwijze, belde mij enigszins in paniek op. Of ik tijd had om met haar te praten. We maakten op korte termijn een afspraak. Het bleek dat haar leven op diverse fronten een wending had gekregen en ze werd zich bewust van haar tekort aan eigen identiteit. Misschien beter gezegd, ze werd zich steeds meer bewust van haar 'ik ben maar een ongelukje'-identiteit. Ze herkende vanuit de Schrift dat deze identiteit niet paste met wat God over haar zei. Ze zag met haar verstand in, dat haar 'ik ben maar een ongelukje'-identiteit, een leugen was, die lijnrecht inging tegen de Waarheid van de Schrift. Toen ik haar vroeg dit uit te spreken, kwam er veel weerstand. Ze werd emotioneel en gaf aan dat niet te kunnen. Ze kon ook niet de waarheid belijden dat God haar tevoren gekend en bedoeld had. Dat paste niet in haar opvoeding, noch in haar denken van nu. Ik vroeg haar waarom ze dit zo moeilijk vond. Ze vertelde dat ze zich dan heel onzeker

voelde. 'Wie ben ik dan? Dan val ik in een gat'. Ze bleek geen uitzondering te zijn op de regel dat we als mensen ons 'graag' vasthouden aan wat ons bekend is, ook al voelt dat maar beperkt goed. Het is immers een houvast, hoe beroerd dit houvast ook is.

Tijdens het gesprek bleek dat ze ooit God heel duidelijk aan het werk had gezien. Ik vertelde dat het *díe* God is, die haar nieuw houvast kon en wilde geven. Gaandeweg gaf ze aan dat ze de waarheid wilde uitspreken, wat ze ook deed, op een nogal rationele wijze, want ze wilde het zo graag. Ik gaf haar terug hoe ze het uitsprak en ze werd erg emotioneel. Ik ben naast haar gaan zitten. We gingen met elkaar in gebed, wat al met al ongeveer 20 minuten duurde. Ze benoemde de leugen als leugen en erkende de waarheid over haar zijn. Tijdens het gebed gebeurde er iets, emotioneel brak er iets. 'Ik *zág* de waarheid', zegt ze.

God openbaarde het en versterkte het verlangen in haar om in die waarheid te staan.

Ze zag voor ogen dat ze boven aan een trap stond. Ze kreeg het verlangen om te springen in de handen van de Vader, de betrokken hemelse Vader. Ze liet haar valse 'veiligheid' varen om in Gods handen te springen en nieuwe veiligheid bij Hem te vinden.

Tijdens het gebed erkende ze dat ze door aan haar 'ik ben maar een ongelukje'-identiteit vast te houden, God tekort en verdriet had gedaan. Ze beleed het als zonde en wijdde zich opnieuw aan haar Heiland toe.

Naderhand spraken we er met elkaar over dat het heel ontvullend voor haar was geconfronteerd te worden met het feit dat haar zijn gebaseerd was op een leugen. Ik vertelde haar dat haar gedachten en haar gevoel eraan zou moeten wennen om in de waarheid te leven. Ze heeft al spoedig mogen ontdekken om met een andere bril naar zichzelf te kijken, en wel Gods bril.

Dat betekent dat ze er niet langer als vanzelfsprekend er vanuit gaat dat zij het wel weer fout heeft gedaan of dat het met haar niet goed zit, maar dat in vraag stelt.